

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Tapasztalatok az esküdtszéki tárgyalásról.

Irta: egy hallgató.

Néhány év előtt lapunk hasábjain egy-két szóval megemlékeztem a bírósági főtárgyalások tanulságos voltáról s azon véleménynek adtam kifejezést, hogy altiszteink kiképzésénél gondolni kellene arra is, hogy azok a bírósági főtárgyalásokra mint hallgatók eljárjanak. Azóta Ausztriában elrendeltetett, hogy a csendőriskolák hallgatóit a bírósági főtárgyalásokra is el kell vinni, hogy az ott szerzett tapasztalatokból tanuljanak.

Az esküdtszéki tárgyalásokon a csendőrök annál is inkább megjelenhetnek, mert a tárgyalás nyilvános s azon minden felnőtt személy, mint hallgató, részt vehet.

Lássuk már most azt, hogy mi mindent is lehet a főtárgyaláson tapasztalni? A csendőr itt megismerkedhetik azzal, hogy milyen elintézés nyer a bíróságnak a bünesetről tett jelentése, hogy lett az a vizsgálat során a vizsgálóbíró által kiegészítve s mi abból azon lényeg, a mire a bíróságnak a terhelt bűnösségének kimondásához szüksége van. Meglátja ott, hogy a bíróság nem a csendőr egyéni véleményét veszi mérvadóul, hanem a bizonyítékokra fekteti a fősúlyt. Legérdekesebb a csendőrre nézve annak a megfigyelése, hogy mivé fejlődött ki az a bűnügy, a mit ő feljelentett s miféle változásokon megy az át, mire a főtárgyalás véget ér.

A főtárgyaláson a ballgató megismeri a bíróság azon szerveit, melyeknek a terhelt bűnösségének kimondásában és az ítélethozatalban részük van s megismeri ezek azon jogait, melyekkel őket a bűnvádi perrendtartás felruhazza.

Ott látja az esküdtszéki tárgyaláson az esküdteket, kiknek arra nézve kell nyilatkozniok, hogy bűnös-e a terhelt a kérdés tárgyát képező bűncselekményben, avagy sem. A főtárgyalás folyamán jogukban áll, hogy kérdéseket intézzenek nek is a tanukhoz.

Ott látja a csendőr a vád képviselőjét, a kir. ügyészt, kívül már különben a nyomozás során is megismerkedett, a mennyiben az irányította a nyomozást. A főtárgyaláson ő is tesz fel oly kérdéseket a tanukhoz, melyek a terhelt bűnösségének bizonyításához szükségesek s ily irányon indítványokat is tesz a törvényszék előtt.

Ő mondja el a vádbeszédet, melyben összegezi a bizonyítékokat s kéri bűnösnek kimondani a terheltet valamely bűncselekményben.

Ott látjuk a védőt, ki a terhelt védelme érdekében tesz fel kérdéseket, indítványokat s mondja el a véd-beszédet, melyben az enybitő és mentő körülményeket összegezi s vagy a büntetés enyhe kiszabását, vagy terhelt nem-bűnösségének kimondását kéri.

Az esküdtekkal szemben ott ül a vádlott, kinek szintén van joga védelme érdekében a főtárgyalás elnöke útján kérdéseket intézni a tanukhoz. Ott látjuk a beidézett tanuk közül azokat, a kiknek kihallgatása sorra kerül. A még ki nem hallgatott tanuk jelen nem lehetnek; míg ellenben a vádlott minden tanu kihallgatásánál jelen lehet.

Végül ott látjuk a törvényszék képviselőjében a főtárgyalás elnökét és meg két szavazó bírót. A főtárgyalás elnöke intéz kérdéseket a tanukhoz, bírótársaival határoz az indítványok felett s intézkedik azok végrehajtása iránt.

Nem magyar ajkú tanuk kikérdezését tolmács útján eszközölteti.

A főtárgyaláson kéznél vannak a lefoglalt bűnjelek s a bizonyítékok szolgáló egyéb tárgyak, a csendőrség jelentése, a vádirat, a vizsgálóbíró által felvett jegyzőkönyvek, vázrajzok, fényképek, orvosi láttelepek stb.

A főtárgyaláson ballgattatnak meg a szakértők is oly dolgokra nézve, mit csak szakismeretekkel bíró személy tud a laikus embereknek megmagyarázni.

Tudnunk kell azt, hogy a tanuk vallomásai közül csak azok képezhetik az ítélet alapját, melyek a főtárgyaláson mondattak el; a tavollevő vagy már meghalt tanuké közül pedig csak azok, melyekről jegyzőkönyv véteztett fel valamely rendőrhatalóság vagy a vizsgálóbíró által.

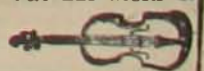
A tanukat, ha lényeges körülményről tesznek vallomást, a törvényszék megesketteti. Az eskü a törvényszéknél úgy a polgári, mint a katonai személyek által egyformán tétetik le; a tanu jobb kezét szívére teszi s mondja a főtárgyalási elnök vagy tolmács által előre mondott eskü szövegét. A bevezető «én» szó után nevét említi meg. A katonai egyének szintén födetlen fővel teszik le az esküt s ez alkalommal jobb kezükről a keztyűt lebuzzák. Az eskü a gyakorlati szabályzat sze-

Első magyar vill. erőre berend. hangsz.r-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Oeskal és a szabadalmozott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshid-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvós hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes ha. szerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyzék minden hangszerről külön küldetik. ☞ Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

STOWASSER JÁNOS

osáskéri és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

rint, tehát csak felavatáskor s a katonai és honvéd bíróságok előtt tétetik. A katonai egyeneknek az eskütételkor oldalfegyverüket letenniök nem kell.

Megtörtént már az is, hogy a tapasztalatlan és ki nem oktatott csendőr az eskütételhez nemcsak oldalfegyveret vette le, de még jelszínörját is.

A tanut kikérdezése előtt az elnök figyelmezteti, hogy csak az igazat mondja el, mert a ki hamisan esküszik, azt a törvény megbünteti.

A megfigyelt egyik esetben a tanu homlokegyenest ellenkezőleg vallott, mint a vizsgálóbíró előtt s így vallomásai közül az egyiknek hamisnak kellett lennie. Az e tárgyban megejtett nyomozás útján kiderült, hogy a tanut a terhelt egyik hozzátartozója birta rá a hamis tanuságtételre. Természetesen a bünvádi eljárás ellene megindított. A tanu legelőször is általános kérdésekre felel, a melylyel kiléte lesz megállapítva: azután teszi fel hozzá a főtárgyalási elnök azon különös kérdéseket, melyek a bűncselekményre vonatkoznak. A kérdéseket azonban úgy teszi fel, hogy azokban a felelet ne legyen meg, hanem a tanunak magának kell elmondania, hogy mit tud a bűncselekményre vonatkozólag előadni. Saját nézetét vagy véleményét a tanu nem adhatja elő, mert ezzel az esküdtek véleményét befolyásolhatná. Ilyesmi megkérdezését a felek részéről sem engedheti meg az elnök. Tanulságos a csendőrré nézve az, hogy hogyan és mit kérdez az elnök. Ajánlatos, ha kikérdezés alkalmával a csendőr is ilyen módon kérdez. A csendőr, mint tanu, oly dolgokra nézve, melyek szolgálati titkot kepeznek, vagy a melyekkel ő vádoltatik, a feleletet megtagadhatja. A megfigyelt esetben a védő azt kérdezte a csendőr-tanutól, hogy mit jelentett ő az ügyésznek egy hamis tanuzással vádolt egyénről. A csendőr helyesen azt felelte, hogy erre nem nyilatkozik, mert ez szolgálati titok s ez alól a felmentést csak előljáró parancsnoksága adhatja meg neki. Viszont egy másik csendőr nem ismerte azt, hogy mi képez szolgálati titkot, nemcsak a főtárgyaláskor, hanem még az előtt is elmondta a védő ügyvédnek a szolgálatra vonatkozó, de titokban tartandó dolgokat.

A tanunak jogában áll oly dolgokat is előadni, a mire nézve megkérdezve nem lett, de a melyek a bűncselekményre nézve fontossággal bírnak. Ezért mondja a tanu esküjében, hogy «semmit el nem hallgattam». A megfigyelt esetben feltűnt, hogy sok csendőr-tanu, még olyan is, ki a nyomozást vezette, a nyomozáskor látott vagy hallott dolgokra nem emlékezett. Ennek az az oka, hogy a járőr a nyomozáskor készített jegyzeteit meg nem őrizte s azokat a főtárgyalás előtt át nem olvasta oly czélből, hogy a történeteket képzeletében fel-elevenítse.

A tanu olykor-olykor olyan kérdést is kap, a mire visszaemlékezni sehogy sem képes, ilyenkor helyesen

azt a feleletet adja, hogy a dologra már nem emlékszik. Azonban előfordul az is, hogy a tanunak a vizsgálóbíró előtt tett vallomása eltért a főtárgyaláson előadottól, ilyenkor a kapott figyelmeztetésre a tanu jól visszagon-dolni tartozik a dologra s úgy nyilatkozzék, a mint a dologra a főtárgyaláskor emlékszik vissza.

A csendőrnök tisztában kell lenni azzal is, hogy melyik a kir. ügyész és melyik a védő, ezeket a főtárgyalási elnök megszólításai útján tudhatja meg. Az ügyész a vád, a védő a védelem képviselőjeként lesz megszólítva. Egyébként az ügyész a főtárgyalási elnök jobbán ülő szavazóbíró mellett, vagy ennek közelében ül, míg az ezután következő személy a védő. Ezt azért kell tudnia a csendőrnök, mert előfordult már, hogy egy csendőrt arra nézve kérdeztek meg, hogy miért fogott el egy olyan egyént, ki őt megtámadta, más bűncselekményt azonban nem követett el. A csendőr bizonytalanul tekingetett jobbra, balra s midőn a kir. ügyész jóakaratulag segítségére sietett azon kérdéssel, hogy ugye ezt az utasítása írja elő, azt felelte, hogy úgy látom, hogy itt az urak engem ki akarnak for-gatni.

Egy más alkalommal pedig az egyik csendőr a védőt tekintetes doktor urnak titulálta s ugyanekkor a kir. ügyészt nem tudván hogy szólítani, vele csak «kérem» szavak útján beszélgetett. A védő ügyvédnek «védő ur», az ügyésznek «kir. ügyész ur» megszólítás jár a főtárgyalás ideje alatt. A főtárgyalási elnököt pedig, ha az táblabíró, vagy maga a törvényszéki elnök «nagyságos», különben «tekintetes elnök ur»-nak kell szólítani.

Érdekes megfigyelni az egyes tanukat, hogy kikérdezésük ideje alatt miként viselkednek és hogyan adják elő mondanivalóikat. Az a tanu, a ki a valóságtól eltérőleg adja elő mondanivalóját, az nagyon óvatos, nehezen, szaggatottan mondja el a dolognak lényeges részét, s mihelyt tul van rajta, vizsebesen mondja el a többi lényegtelen dolgokat. A főtárgyalási elnök által feltett fogas kérdésekre sokszor képtelen feleletet ad. Például az egyik tanu a megfigyelt esetben azt adta elő, hogy a lövés pillanatában ülve állott. Egy másik tanu azon kérdésre, hogy hány lövést hallott éjjel, azt állította, hogy kettőt s azon kérdésre, hogy melyikre ebredt fel, azt mondta, hogy a második lövésre.

Tanulságos az is, hogy egy és ugyanazon dolognál a kétes tanuk, de sőt azok is, a kik igazat akarnak vallani, különféleképen adják elő a részleteket.

A megfigyelt esetben a tettes kinézését minden jelen-volt szemtanu más és másféleképen adta elő. Az egyik a tettes nadrágját csikos fehérek, a másik csikos feketének látta. A tanu előadásának természetesen csak akkor adnak hitelt, ha logikusan és észszerűen adja elő a dolgot. Pl. az egyik tanu szavahihetőségét azért vonták kétségbe, mert azt állította, hogy a közvetlen közelből

A legjobb órák,

47

legszolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy közepéus, mint részletlítésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művészeti Szegezen.

Javítások 5 évi jótállás mellett, Arjegyék ingyen!

az ablakon át történt lövés öt mellén érte, de azért a serétek a háta mögé a falba is furódtak.

Igen tanulságos a tanúkihallgatások után a terhelt bűnösségére nézve felteendő kérdések szövege. Ebből látszik meg az, hogy a kérdésszerű bűncselekmény mi mindennek minősülhet. A megfigyelt esetben egy rablásra nézve feltették azt a kérdést, hogy vajjon rablást, magánlaksértést, avagy csak testi sértést követett-e el a tettes.

Ebből láthatjuk tehát, hogy a bűncselekményekről készített statisztikánk csak hozzávetőleg lehet helyes, mert lehet, hogy mi például rablást jegyeztünk be a statisztikába, holott az esküdtek egész másban mondják ki bűnösnek a vádlottat.

Legkevésbé lehet helyes pedig a statisztikánk akkor, ha mi a bíróságnak tett jelentésünk, vagy tényvázlataunk alapján kiderítettnek minősítettük az esetet, holott az esküdtek az illetőt nem bűnösnek mondták ki s ennek alapján a bíróság felmentő ítéletet hozott.

Legtanulságosabbak a csendőrré nézve a perbeszédék. Ezek közül az első az ügyész vádbeszéde. Ő a nyomozás és vizsgálat alatt összehalmozott bizonyítékok és a főtárgyaláson elhangzott terhelt tanuvallomások alapján kimutatja a terhelt bűnösségét. Itt láthatja a csendőr, hogy a kérdésszerű bűncselekmény nyomozásánál felhozott bizonyítékai közül melyek minő fontosságúak, miért bírnak jelentőséggel, mik képeznek közvetlen és mik közvetett bizonyítékot. A megfigyelt esetben egy valaki azzal volt vádolva, hogy éjnek idején harmadmagával álarozosan behatolt egy koresmába, ott fejszeesapásokkal megsebesítette a koreszmárost, de a koreszmárosné elszántan a rablókra támadt s egy székkal lövővévén álarozaitkat, felismerte őket. Erre a rablók egyet-mást összeszedve eltávoztak. Ugyanezen rablók behatoltak egy erdőörböz is, hol az egyik rabló négykézláb bemászott a nyitott lakásba s onnan fegyvert, töltenyt vitt el, mely alkalommal az erdőör által ugyan nem azonnal, hanem csak utólag a főtárgyaláson ismertettet fel. A rablók végül a jegyzői irodába is belétek az ablakon át, mely alkalommal a segédjegyző állítólag megsebesített. A kir. ügyész a bizonyítás során hivatkozott arra, hogy a rablókat a koreszmárosné s ennek kilencz éves leánya s az erdőör felismerte. Bűnjelként felmutatta az erdőör lakása közelében feltalált véres fejszét, melyre két tanu azt állította, hogy az az egyik terhelté. Felmutatott egy véres inget, mit a terhelték egyikénél találtak s egy fehér csikos nadrágot, miben a koreszmárosné az egyik terheltet felismerte. Fel lett mutatva egy acetylen-lámpa, mit rablaskor a gyanúsítottak használtak s mi azoknál feltaláltatott.

A helyszin maga kis alakban mintázva gipszből és kőpapírból szintén be lett mutatva; végül a jegyzői iroda ablaka, melyen át a belövés történt, eredeti állapotában volt meg.

A vádbeszédet követte a védőbeszéd, mely a kir. ügyész által felhozott bizonyítékok értéktelenségét szándékozott kimutatni. A szemtanuk állítását a védő azok szavahihetőségének kétségbevonásával rontotta le, miután kimutatta, hogy a szemtanuk a gyanúsítottak kinézését más és másféleképen mondták el. A koronatanú állítását érdekből folyó hamis ráfogásként tüntette fel. A véres ingről kimutatta, hogy az orrvérzéstől lett véres. A véres fejszére nézve pedig, hogy az nem a gyanúsítotté, mivel sok tanu azt nem az övének ismerte el. Az acetylen-lámpára nézve kimutatta, hogy az már régen nem volt használatban s egyuttal rámutatott egy mulasztásra is, a mit a nyomozásnál követtek el, t. i. az acetylen-lámpa nem lett szakértők által megvizsgálva, holott akkor még a gázt fejlesztő karbidmaradványról, a tartályban levő vízről és a gáz szagából meg lehetett volna állapítani, hogy vajjon a lámpát előző napon használták-e, avagy sem; de mert ez nem történt meg, a főtárgyaláson a lámpa bizonyítékul már fel nem használható. Rámutatott még a védő a helyszin hiányos megvizsgálására is, a mennyiben egyes feszítési nyomok az ajtón s az ablakok törött volta nem lettek feltüntetve a helyszinéről felvett jegyzőkönyvben.

Végül mulasztásként tüntette fel azt is, hogy a nyomozás az irányban ki nem terjesztetett, vajjon a rablást nem-e a környéken garázdálkodott cigányok követték-e el? Ez alkalommal hivatkozott is az egyik kihallgatott őrsparancsnokra, ki a rablást cigányok művének tartotta.

A védő után joga van még beszélni újra a kir. ügyésznek, sőt utána ismét a védőnek is s mihelyt ezek beszédei véget értek, a vádlott beszélhet. Ezek után érdeklődik a csendőrré nézve az is, hogy a főtárgyalási elnök mint oktatja az esküdteket, mint laikus omborokat arra nézve, hogy ki és hogyan követheti el azon bűncselekményeket, melyekre nézve hozzájuk kérdés lett intézve s melyekre nézve nyilatkozniok kell nekik, hogy vajjon bűnös-e bennök a vádlott, avagy sem? Ezen magyarázatból látjuk, hogy hogyan kell felfogni a büntető törvénykönyv szavait.

A feltett kérdések után az esküdtek visszavonulnak tanácskozni s szavaznak a fölött, vajjon a terhelt bűnös-e azon cselekményekben, melyekre nézve ők megkérdeztettek. Az esküdteknek ahhoz, hogy a terheltet bűnösnek mondják ki, nem kell épen bizonyíték, a mennyiben ők a végkihallgatott főtárgyaláson szerzett meggyőződésük alapján szavaznak. Ha a 12 esküdt közül hétnél többen, tehát legalább is nyolezsan azt mondják ki, hogy a terhelt valamelyik bűncselekményben, a mely kérdés ahkjában elébük állítottatott, bűnös, akkor a törvényszék a vádlottat elítéli, ellenkező esetben pedig felmenti.

Az esküdtek határozatát (verdictet) az ezek közül választott elnök, az ítéletet magát pedig a főtárgyalási

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 percz alatt a legmunkosabb migráint és fejfájást olmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készít Beretvás Thomas gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozról ingy. postai szállítás.

elnök hirdeti ki. Az esküdszéki főtárgyaláson hozott ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye, azonban a vádlónak vagy védőnek jogában áll semmiségi panaszt jelenteni be, a mi fölött a Curia határoz. Ha a semmiségi panasz indokoltnak találtatik, akkor az ítélet megsemmisítettik s új tárgyalás rendeltetik el, ha pedig elutasítatik, akkor az ítélet jogerős.

Körülbelül így fest egy esküdszéki tárgyalás. A forma mindegyiknél ugyanaz, azonban a tartalom oly változatos és nemcsak tanulságos, de egyuttal oly szórakoztató, hogy már ez okból is okosan teszi a csendőr, ha szabad idejében ő is odaül a hallgatók közé, a kik közül talán neki van a legnagyobb érdeke a főtárgyalás lefolyását végighallgatni.

A puszta halottja.

Írta: Máthé Miklós törzsrőmester.

Néhai Jaksó István valószínűleg sokszor hallotta életében, sőt bizonyára ő maga is azt tartotta, hogy a pénz fura egy jószág. Baj, ha sok, az is baj ha kevés van belőle.

Az is bizonyos, hogy eme általános állításnak ezt a kétféle variációját, száz meg százezer embertársával együttesen, ő is akként értelmezte, hogy a kinek sok van, annak e miatt még az élete sincs biztonságban, mert a mellett, hogy kirabolhatják, esetleg még életét is elveszik. Hiszen köztudomásu, hogy a legtöbb rablást a „pénzt vagy életet” nem éppen kellemes hangzásu felszólítás előzi meg.

Ha pedig nincs az embernek pénze vagy pedig keveset juttatott neki a sors osztályrészül, akkor meg csupa küzdelem az élet. Az ilyen életnek pedig, habár azt mondják, hogy a pénz nem boldogít, mégis kevés az értéke.

Mondom, hogy néhai Jaksó István bizonyára így vélekedett a pénzről. És csak azt nem tudta meghatározni, hogy abban az értelemben, hogy az ember kirabolhatását előidézzé, mennyi lehet a sok és mennyi a kevés.

És ezt nem is tudhatta, mert a társadalomnak abban a rétegében, a melyhez ő tartozott, ha szóbeszéd tárgyát képezte is egy-egy rablási, vagy rablógyilkossági eset, abban ezokról volt szó. A rablókról pedig egész életében csak azt hallotta, hogy azok a szegény napszamos embert nem bántják, sőt még a másoktól rabolt ezrekből juttatnak neki is.

Csakis ilyen módon való gondolkozás mellett történetet meg, hogy nevezett, midőn f. é. április hó 14-én, 3-4 heti napszamoskodás mellett megtakarított 40 koronájával Budapestről hazautazott s Kalocsától Bátyáig haladva már ráesteledett, még se hált meg Bátyán, hanem nekivágott a sötét éjszakának, hogy csak úgy, az apostolok lován, még aznap Dusnokra érjen.

Hanem hát: szegény ember szándékát bollog isten bírja.

Néhai Jaksó Istvánt másnap — április 15-én — ott találták meg a Bátya és Dusnok közti legelőn, a Kukoricza-csárda közelében vérfagyva, holtan. Teste különböző részén 27 kisebb-nagyobb késszurással. Közeliében volt elemőzsiás zsákja pár darab szennyes fehérművel s valamivel távolabb pénzestárczája üresen.

Eme körülményekből nyilvánvaló lévén, hogy rablógyilkosság esete forog fenn, a bányai községi elöljáróság értesítette a kalocsai örsöt az esetről, a honnan Kovács Mátvás járásörmester másodaltisztjével és két csendőrrel azonnal a helyszínére sietett.

A helyszíni szemle megejtése és a hulla személyazonosságának megállapítása után elsősorban is Dusnokra ment a járőr két tagja, hogy az áldozatra nézve megállapítsa, hogy hol és merre járt, s mily összegű pénz lehetett nála.

Hozzátartozói azonban csak annyit tudtak róla, hogy pár hét óta Budapesten napszamoskodott, hogy a tavaszi munkánál szükséges élelemre néhány koronát kereshessen. De hogy tényleg mennyi pénzzel indult haza, arról — miután távolléte alatt levelet sem irt és hazajövetelét se tudatta — semmit se tudtak.

Ezután ez a járőr is a Bátyán puhatóló járőrrel egyesülve, a községben és a korcsmákban való kikérdezősködés mellett megállapította, hogy Jaksó április 14-én este érkezett Bátyára és egy idős, zullott kinézésű emberrel, két korcsmában is megfordult; mind a két helyen egy-egy deczi pálinkát vett s azt társával együttesen fogyasztották el.

Utóbbi korcsmáros még azt is tudni vélte, hogy a két öreg — Jaksó 54, társa pedig 62 éves volt — mikor a korcsmából távoztak, valószínűleg elváltak egymástól, mert kevéssel később a nyitott korcsmaajtón behallatszott, a mint az egyik kiabálta a másiknak: István, István, ne menj haza, háljunk itt, majd elmegyünk reggel együtt!

Hogy aztán mégis elment-e Jaksó s különösen, hogy társa is vele ment-e, arról sem ez a korcsmáros, sem mások mit se tudtak mondani. S ezenfelül a Jaksó társára nézve is csak a személyleírással — hogy t. i. ruházata és kinézése milyen volt — szolgálhattak és ismét mások annyit tudtak, hogy az az ember, mint csavargó, többször megfordult már Bátyán.

Az eddig megállapítottakból teljesen bizonyosra vette a járőr, hogy Jaksót csakis ez az ismeretlen gyilkolhatta meg, mert ezt látták vele Bátyán mindenütt és csak ez láthatta és tudhatta, hogy mennyi pénz lehetett nála.

Utána vetették tehát magukat és valóságos hajszát indítottak Bátyán nevezett ki- és hollétének felderítése iránt. Végre is sikerült annyit megállapítani, hogy a keresett csakis Berberovics János, az Isten tudja hova való, de általában Dusnokon tartózkodó csavargó lehet. Sőt olyan ember is akadt már, a ki látta nevezettet április 15-én kora reggel Bátyáról Dusnok felé gyalogolni.

BUTOR

késspénzért v. részletfizetésre legjulgányosabb áron
ERRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KORUT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

József főherceg a leleplezésen gróf Andrássy Gyulával.

A leleplezés.

Munkácsy Mihály síremlékének leleplezése.

Az addigi kombináció ennélfogva oda módosult, hogy Berberovics mégis elment Jaksóval, s miután utóbbit meggyilkolta és kirabolta, újból visszatért Bátyára, reggel pedig, mivel bizonyosra vette, hogy csak öt fogják gyanusítani, hát ellillant a láthatárról.

Erre aztán mind a négy főből álló járőr löhalálában Dusnok felé vágatott, hogy a másfél nappal előbb elment Berberovicsot valahol kézrekeríthessék.

Jó nyomon jártak. Útközben akadtak emberek, a kik látták Berberovicsot lassan Dusnok felé ballagni, sőt Dusnokon is voltak, a kik aznap találkoztak vele. Azt azonban senki se tudta, hogy hol van. Község-házánál, korcsmákban meg nem fordult, magánházaktól pedig senki se jelentkezett, hogy nála volna. Kimenni a községből senki se látta.

Dusnok azonban kis község lévén, a járőrökkel való értekezés folytán csakhamar elterjedt a gyilkosság és a gyilkos keresésének a híre, így aztán a lakosság közreműködésével csakhamar előkerítették Berberovicsot. Ott feküdt egyik kertaljai kerítetlen udvarban a szalmakazal tövében a gazda tudta nélkül. Szépen odavárta a csendőröket, mint a kinek teljesen tiszta a lelkiismerete.

Felkísérték a község-házára és előljárósági tagok előtt azonnal hozzáfogtak a kikérdezéséhez.

A gyilkosság és rablásnál kívül beismert mindent. Ezt azonban kereken tagadta. Előadása szerint Jaksó egyedül indult utnak, pedig ő többször felkérte, hogy báljának meg Bátyán és ajánlkozott is, hogy szállást keres mind a kettőjük számára, de Jaksó nem fogadta el az ajánlatot. Sőt mikor ő elindult szállás után nézni, formálisan megszőkött tőle és többszöri kiabálására szót se szólva, továbbhaladt. Ő pedig akkor kiment a kertek alá s éjjelre ott húzta meg magát egy szalmakazalnál. Szerinte Jaksó kissé ittas volt.

Ehből az előadásból — természetesen — a járőr ismertetései nyomán mindenki csak annyit tartott igaznak, a mit már a járőr is megállapított, a tagadást azonban úgy a járőr, mint az előljárósági tagok konok-ságnak, hazugságnak minősítették.

Erre a járőr megmotozta nevezettet s csak ekkor vették észre, hogy annak alsóruhája csupa vér s nevezett is csak az ez iránt hozzáintézett kérdésre mondta meg, hogy valaki megszurta.

Levetkőztették s ekkor látták, hogy nevezett hátán egy késszúrástól eredő mély seb van. S az előhívott orvos konstataálta, hogy a sérülés súlyos természetű, sőt életveszélyes is lehet, mert a szúrás állítólag a tudót is érte és valóságos csodának mondta, hogy sérült oly hosszú utat tudott azzal gyalogolni.

A sérülés Berberovics tettségére mellett újabb gyanu-
oknak tünt fel a járőr előtt, úgy okoskodván, hogy vagy összeveszttek és előbb Jaksó szurta meg Berberovicsot, az pedig haragjában addig szurkálta amazit, míg meghalt és csak akkor vette el a pénzét. Vagy pedig Jaksó a kirablás elleni védekezés közben szurkálta meg Berberovicsot. Utóbbinál azonban egy fillért se találtak és kése sem volt. A terhére rótt cselekményt és azt, hogy őt Jaksó szúrta volna meg, határozottan tagadta. És sérülése okozóját se tudta megnevezni és csak annyit tudott róla mondani, hogy a mint április 15-én délelőtt Dusnok felé haladva a Kukoricza-csárdát elhagyta, két előtte ismeretlen emberrel találkozott s azok egyike őt megszólította, hogy hova megy s mikor

erre felelet nélkül tovább haladt a másik társ, a ki addig csak hímgetett és a kezével mutogatott az előbbinek valamin, hirtelen utána ugrott és késsel hátba-szurta s mikor ő erre kiabálni, jajgatni kezdett, ököllel megfenyegette. S azzal tovább haladtak Bátya illetve a csárda felé, ő pedig Dusnokra ballagott, de sérüléséről senkinek se szólt.

A járőr most már majdnem feennakalt. Berberovics ellen, bár sok gyanus körülmény támogatta azt a feltevést, hogy ő a tettes, alapos bizonyítékai nem voltak. Sérülését ejthette Jaksó is, de ép úgy az az ismeretlen is, a kit emlegetett és a kinek és társának jóformán még a személyleírását se tudta megjelölni. Mégis ama feltevés alapján, hogy a Berberovics sérülését okozó egyén, a viselkedéséből következtetve, vagy néma volt, vagy szimulálta a némaságot s hogy a nappal és a Kukoricza-csárda előtt elhaladó ezt a két embert valakinek csak látni kellett: Berberovicsot orvosi kezelés és további felügyelet végett a községi előljáróságra bízva, elindultak, hogy annak előadása felől bizonyosságot szerezzenek maguknak.

A Kukoricza-csárda korcsmárosa tényleg emlékezett rá, hogy a Berberovics által jelzett időben két ember jött a csárdába. Argot Péter és Perity Márton siket-néma. Egy dezi pálinkát ittak s hamarosan távoztak Bátya felé. A Berberovicssal való találkozásról mit se tudott.

A járőr csakhamar feltalálta a két egyént Bátyán. Akkor is korcsmában voltak. A község-házához vezették őket azonnal kikérdezés végett. Előinte tagadták, hogy Berberovicssal találkoztak volna. De mikor a járás-örmester figyelmeztette őket, hogy szembesíteni fogja sértettel, Argot beismerte, hogy sértettel csakugyan ők találkoztak s miután az köszönésüket nem fogadta, a siket-néma, a ki akkor még az előző éjjeli dorbézólástól mámoros volt, megharagudott s mielőtt ő megakadályozhatta volna, utána ugrott Berberovicsnak és késsel hátba szúrta.

Ezt jelekkel tudatva a siket-néma is beismerte.

Ezekkel tehát tisztában lettek volna, a Jaksó gyilkosának kilétére azonban még ez semmi fényt nem vetett.

Azonban, míg Argot és társa kikérdezésével foglalkoztak, egy ismeretlen bátyai lakos kereste fel és hívatta ki Kovács járásörmestert és abban a hitben, hogy a kevéssel előbb bekísért Argot és a siket-néma a gyilkosság miatt lettek elfogva, bizalmasan megmondta a járásörmesternök, hogy nem ketten voltak ám azok, hanem hárman s a gyilkosság után majdnem egész éjjel mulattak. Azt is megmondta, hogy a harmadik társuk Szarvas Mihály bátyai lakos volt. Hozzátette azonban, hogy ő ezt csak mint gyanút jelenti be, mert hogy a gyilkosság megtörtént, ő is csak hallo-másból tudja.

Kovács járásörmester mindezek daczára kapott az alkalmon és megkérdezte Argotot, valamint az esküdt segítségével a siket-némát is a gyilkosságra nézve, de azok tagadták a tett elkövetését. Ellenben beismerték, hogy akkor éjjel előbb a korcsmában, majd a záróra után az Argot szeretője lakására vitt borból tovább dorbézoltak. Azt azonban tagadták, hogy Szarvas velük lett volna. És csak akkor ismerték ezt be, mikor a járásörmester által már előzetesen elküldött járőr által kísérvő Szarvas Mihály az ablak alatt elhaladt.

ÉLELMISZEREKET

legújtanonab-
ban szállít : : :

Szállítja az összes élelmiszereket a w. kir. csendőrség és a ca. és kir. hadsereg részére.

BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT czég
BUDAPEST, II., SZÉNA-TER 1. SZÁM.

Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk.

A síremlék.

Munkácsy Mihály síremlékének letelepzése.

Ez utóbbi már megtörtén került a járásörmester elé. Legalább látszott rajta, hogy meg van ijedve. S nagyon valószínű, hogy mikor társait meglátta, azt hitte, hogy azok már mindent bevallottak, vagy talán a lelkifurdalás készítette rá, csakhogy a járásörmester azon kérdése: „No! Szarvas, bát hogy történt a gyilkosság?” Mindjárt azzal felelt: „Tudja már azt a járásörmester úr jól, hát minek mondjam! Elvette az Isten az eszünket, kérem, meg az a pálinka, a mit akkor délután munkaközben megittunk s azt se tudtuk, mit csinálunk!”

Ebben a pár szóban teljes beismerés volt.

Argot teljesen megsemmisülve hallgatta társa vallomását, a süketnéma pedig, a ki, ba nem is értette a beszédet, de jól tudta, hogy miről van szó, hol az egyikre, hol a másikra tekintgetve, hebegett.

A további kérdésekre aztán beismerték, a süketnéma természetesen csak jelbeszéddel, hogy a szóbanforgó este 10 óra tájban, munkából való hazajövet közben a legelőn találkoztak a küssé ittas Jaksóval s mielőtt pár szót szólottak volna vele, a süketnéma, a nélkül, hogy Jaksó észrevette volna, a jobbkeze hüvelyk- és mutatóujjait előttük összedörzsölgetve jelezte, hogy jó lenne a Jaksó pénzét elvenni. Ők elértették a czélzást s miután aznap este felé vagy félliternyi pálinkát már ittak, nem is gondolkoztak a dolgon sokáig, hanem Argot felszólította Jaksót, hogy a pénzét adja oda. Mikor pedig utóbbi azt megtagadta, Argot elől, amazok pedig oldalt és hátul neki estek, földreterpérték s hogy a kiabálását elnémítsák, kőekkel össze-vissza szurkálták, míg csak mozgott. Aztán a pénzét, a mi körülbelül 40 kor. volt, elvették s bementek Bátyára egy kocsmába. Ott megittak öt liter bort, majd a zárórakor elmentek Argot szeretője: G. M. lakására s oda még 3 liter bort vitettek. A bor árát Argot fizette ki, mert a pénz ő nála volt, a fennmaradt pénzen pedig megosztottak úgy, hogy egyre-egyre 12 kor. jutott.

A kocsmáros, a hol mulattak, valamint G. M. és az anyja bizonyították a rájuk vonatkozólag előadottakat. Sőt G. M. az Argot kabátját és ingét is, a melyeket a vértől valamennyire kimosott, mint bűnjelöket beszolgáltatta azzal, hogy a gyilkosságról azonban nekik semmi tudomásuk nem volt, mert Argot és társai azt nem említették; a ruhadarabokról pedig azt állították, hogy egy velök mulató egyénnel Argot összevesztett s annak egy eltört borosüveg által megsértett kezétől dulakodás közben véreződtek be.

Igy aztán 72 órai fárasztó szolgálat után, — mire az áldozat holtteste örök pihenőre a földbe került, — az igazságszolgáltatás kezébe jutottak gyilkosai is.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A japán korallhalászat.

A japán vizekben levő korallpadokon báromféle korall él: az okasango (Corallium japonicum), a mely élénk vörös színű, a rózsaszínű „momoiro” (Corallium elatius) és a fehérek Corallium Konojoi, a „shirosango”. A három faj közül a vörös okasango a legközönségebb, a legritkább és ép ezért a legértékesebb a rózsaszínű korall, a melynek grammját a múlt évben tizenkét frankjával vásárolták az ékszeresek, Japánban ezeket a korallokat már régóta használják; ékszereseken kívül gyöngyöket, hajtűket, olvasókat és lakk munkához való betéteket készítenek belőlük. A japán korall azon-

ban korántsem oly értékes, mint a nemes korall (Eucorallium rubrum), a mely csak a Földközi-tengerben és a Zöldfoki szigetek környékén fordul elő. A tengelyvázuk ugyanis fehérek, s ez nagyban csökkenti a korall értékét. E miatt a japáni korall ára sohasem éri utól az olaszországi nemes korall értékét.

A japán korallhalászat kezdete a shogunok idejébe nyulik vissza s körülbelül hetven éves multra tekinthet vissza. A korallhalászatot a Shikoku-sziget korallpadjain kezdte meg nébány halász és a Tosa tartományban igen rövid idő alatt számottevő korallipar keletkezett. Ennek a fejlődését azonban csakhamar megakasztotta a tartomány daimyójának rendelete, a ki a shogunnak fizetendő tetemes adótól félve, a korallhalászatot és a nyers korall feldolgozását megtiltotta. A korallhalászat csak a shogunátus bukása után, a múlt század hetvenes éveiben indult meg újra ezen a vidéken.

Jelenleg a japán partokon két nagy korallterület van, a melyeken a halászatot a legnagyobb mértékben üzik. Az egyik épen a már említett Shikoku-sziget mellett fekszik, a hol három nagy korallpad van. Az egyik ezek közül Muroto-fok közelében fekszik, s ez egyike a leggazdagabb telepeknek. A nyolczvanas évek közepén ez a korallpad a mértéktelen halászat következtében kimerült, s e miatt hosszú időn át nyugodtan hagyták. A halászatot ezen a helyen 1900-ban kezdték meg újra s ennek a méreteit legjobban megvilágítja az, hogy ezen a korallpadon állandóan ezer halászbárka dolgozott. Még két évvel ezelőtt is húszezer jen értékű korall volt a zsákmány. Azóta a Muroto-fenek padján ismét a kimerülés jelei kezdenek mutatkozni. Ugyancsak a Shikoku-sziget közelében van még a 90—110 m. mélységben fekvő Caukinada-pad is, a mely a Kashiva-jimái teleppel együtt a múlt század hetvenes éveitől kezdve a legnagyobb mennyiségű korallt szolgáltatja.

A másik nagy koralltermő vidék Kyusbu-szigetétől nyugatra és délre terül el. Az első korallpadokat a nyolczvanas évek végén fedezték fel a parttól legtávolabb fekvő kis szigetek: Danjo és Fori közvetlen közelében. Ezek a koralltelepek 55—180 m mélyen részben vulkáni, részben mészkő-szirteken terülnek el. Ámbár a korallpadok kiterjedése nem nagy, mégis e szigetek közelében 1901 óta száznál több bárka halászik korallra. 1908-ban és 1909-ben a Kyusbu-sziget közelében újabb gazdag telepeket fedeztek fel, a melyeken a korallhalászat évente kétszáz hajót foglalkoztat. Ezek a telepek is 100—130 m mélységben fekszenek. A fő halászhelyeken kívül természetesen még számtalan kisebb-nagyobb koralltelep van a japán partokon.

Ámbár a korallhalászatot a japán halászok csak melleslegesen üzik, az 1908. évi korall-ákmány értéke. hivatalos kimutatás szerint, a nyolczszázezer jent is meghaladta. A japánkorallhalászatra igen jelentékeny hatással volt az olasz korallhalászat legutóbbi éveiben bekövetkezett hanyatlása, a mely a korallhalászatot a japán partokon jövedelmezőbbé tette. Minthogy csupán csak korallhalászatot üző vállalkozók Japánban nincsenek, a halászat is meglehetősen kezdetleges s az olasz korallhalászattal semmiféle rokon vonást sem mutat. A míg Olaszországban csupán csak erre a célra épített, erős, harmincz tonnás bajókkal halásznak, addig Japánban közönséges halászbárkákat használnak fel erre a halászatra. Személyzetük három, vagy hét főből áll, a szerint, hogy nyitott vagy félfedélzetű a bárka. A japán sajtóban újabban számtalan cikk jelent meg a korallhalászat fejlesztéséről, melyekben az olasz bárkákhoz hasonló erősebb halászbajók építését sürgetik. Eh-

hez azonban egyelőre még hiányzik a vállalkozókedv és a tőke. Némi javítások és újítások azonban már történtek s ezeknek hatása máris kezd jelentkezni. A hálójuk azonban még mindig a régi, kezdetleges szerszám. A váza bambuszából készült, s erre van ráerőltetve a háló szövete. Minthogy a bambusz maga is nagyon könnyű és a hálósúly sem elegendő, a legtöbb esetben nem ér feneket a háló, hanem csak lebeg az áramlás által hajtott bárka után. Ha feneket ér is, nem elég erős arra, hogy, mint az olasz igegno, a nagyobb koralltörzseket letörje. A korallhalászat főideje május, június és július hónap. A többi hónapokban is halásznak, de a munkát a gyakori viharok igen sokszor félbeszakítják. A múlt évben Kyushu közelében összesen százötven korallhalás esett a viharok áldozatául.

A nyers korall feldolgozása is a kezdet kezdetén van még Japánban. Nagasakiban, a mely az egyik korallvidék középpontja, csupán néhány kisebb műhelyt foglalkoztat a korallciszolás, s ezek is inkább koralltárgyak javításával foglalkoznak. E miatt a nyerskorall legnagyobb része Olaszországba kerül feldolgozás végett, viszont a nemes korall kivitele Itáliából Japánba szintén emelkedett. A behozatalt újabban magas vámokkal nehezítették meg, s ez némileg javított a korallipar helyzetén Japánban. Ámbátor a nyerskorall nagy része még ma is külföldre kerül. évente körülbelül negyvenezer jen értékű korall már Japánban marad s ott dolgozzák fel. A korallkivitel középpontja Kobe, melynek kikötőjéből 1908-ban közel hatszázezer jen értékű korallt szállítottak külföldre. A kivitt mennyiség legnagyobb része, mint említettük, Olaszországba kerül, a hol a korallipar középpontjában a Nápoly melletti Torre del Greco-ban dolgozzák fel különböző cizélokra. A Kínába való kivitel is folyton emelkedik és Belgiumba is meglehetősen mennyiségű japán nyerskorallt visznek be évente.

Az orosz-japán háború előtt a korallkereskedelem a kínaiak kezében volt, a kik a korallt Nagasakiból exportálták Hongkongba, és onnan tovább Kantonba. A háború óta a korallkereskedelem az olaszok birtokába került. Ezek vásárolják össze Nagasakiban a nyers árút, s küldik Osakába és Kobeba, a hol ugyancsak olaszok továbbítják Torre del Greco felé, a melynek koralliparát az olasz koralltelepek kimerülése miatt az utóbbi két évben nagy válság fenyegette. Hogy ez a válság nem következett be, abban igen nagy része van a japán nyerskorall bevitelének, a mely az olasz korallciszoló ipart úgyszólván a bukástól mentette meg.

KÉPEINKHEZ.

Munkácsy Mihály síremlékének leleplezése.

Munkácsy Mihály világhírű magyar festőművész emléket dicsoíti és örökíti meg az az egyszerű, de hatalmas méreteiben és egységes simaságában is kifejező formájú síremlék, a melyet a művésznek a fővárosi Kerepesi sírkertben levő, eddig jeltelen sírjára állítottak. A síremléknek a közelmúlt napokban történt leleplezése valósággal nemzeti ünneppé lett az által, hogy azon József királyi herceg, mint a Képzőművészeti Társaság védnöke Andrássy Gyula gróf elnökkel, valamint közéletünk legkiválóbb alakjai, a főrendiházunk, a képviselő-

házunk, az egyházaknak s minden kulturális művészeti és társadalmi intézményünknek küldöttségei és az elhunyt művész neje is résztvettek. Ezenfelül különös érdekességet, sőt fényt kölcsönzött az ünnepélynek, hogy az egyházi áldást a hercegprinás nevében Probászka Ottokár dr., székesfehérvári püspök adta rá egy klaszikus ódaszerű elragadó költemény alakjában, a költő látnoki erejével dicsőítvén a «Krisztus-festő» művészt, a ki nemcsak prófétái, hanem vallási génius: is volt. A hatalmas termésköböl készült s mintegy hét méter magas emlékmű Telcs Ede szobrászművész megkapó alkotása. Az emlékmű eme főrészéhez odaforrva áll a dicsőség fiatal nőalakja, magasra emelt kezében a világhír koszoruját tartva. Arcza nem gyászt, hanem megdicsőülést fejez ki. A koszoru lehulló szalagja alatt Munkácsy élethátárát jelentő számok: 1844—1900, az oszlop legalsó köczkáján pedig kiaranyozott betűkkel a neve: Munkácsy. A képeink egyikén látható emlékmű közadakozásból készült és méltán sorakozik azon monumentális síremlékek közé, a melyek a Kerepesi sírkertben nyugó nagyjaink sírjait díszítik. Leleplezési ünnepélyének egyes mozzanatait a jelen számunkban közölt képeken olvasóinknak bemutatjuk.

HIREK.

Adomány. A felsőgallai őr — Hajzer János utján — az általa június 11-én, a létesítendő csendőrségi internátus javára rendezett júniális tiszta jövedelme gyanánt már beküldött és lapunk múlt számában nyugtázott 200 korona 50 filléren felül, utólagos bevételekből még hét koronát küldött az említett jótékony célra, a mivel az adományok összege 23986 korona 50 fillérré emelkedett.

Egy járőr megtámadtatása. Könczöl Zsigmond csendőr és Szabó Géza próbacsendőrhől állott járőrt, június 18-án a nógrádmegyei Homokterenyén Keszec István és Keszec Márton ottani lakosok megtámadták és Keszec István Könczöl Zsigmond csendőrt, egy kézi lámpással fejbeütve, könnyen megebesitette, mire Szabó Géza próbacsendőr járőrvezetője bántalmazójának kisujját el-lötte, a másik támadót, Keszec Mártont pedig hasba szurta. Utóbbi sérülése súlyos, de nem életveszélyes.

Iskolai kapuzárás. A nagyváradai továbbképző és altiszti iskola 1910/11. tanévenek záróvizsgái, prostupiczi Kostka Pál tábornok, csendőrségi felügyelőbelyettes elnöklete alatt összeülő vizsgabizottság előtt, július hó 3-án delelőtt kilencz órakor veendő kezdetüket. A vizsga befejezése után a tanítás két hónapig szünetel, a minek elteltével, az 1911/12. tanév, szeptember 1-én veszi majd ismét kezdetét.

Gyászhir. Németh István őrmester, június 16-án, tüdőgyulladás következtében, Mezőturon meghalt. Hült tetemét bajtársi részvétellel, június 18-án helyezték a mezőturi temetőbe örök nyugalomra. Nyugodjék békében!

KÜLÖNFÉLÉK.

Indiai lóvásár. A lóvásárok az egész világon mindenütt egyforma zajában és bábeli nyelvzavarában igen eredeti módon csinál vásárt az indiai benszülött kucepecz. Nem akar mindenkit beavatni a vásárba, olyan

Merkur kerékpárok

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljesjótállás mellett Csekélyi havi részletfizetésre — Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20 db áron, valamint részletek. Argyezéket ingyen és bérmentve küld. **DÉRY EDE** kerékpár és varrógép nagyraktár **50** **SZEGED.**

nyelven bonyolítja tebát le az üzletet, a mely nyelvet nem értik a kíváncsi körülálló. Egy ismert néma-nyelvet használ a kupezis, a vevő is, egyszerű és kifejező kézjelekkel értetik meg magukat, ép úgy, mintha beszélnek. Természetesen rupiakban számítanak, s ha valaki egy lovat akar vásárolni, 100 rupia az egység. Az eladó és vevő kezét fog egy zsebkendő, nyakraváló vagy egyéb rubadarab alatt. Az eladó ősi szokás szerint természetesen sokkal nagyobb összeget jelez, mint a mennyire számít, a vevő pedig sokkal kisebbet, mint a mennyire adni szándékozik. Ha a vevő mondjuk 266 rupiát akar ajánlani, megfogja az eladó első és második ujját, a mivel 200-at jelez. Ezután kétszer megszorítja a harmadik ujját, a mi fél egységet, vagyis 50 rupiát jelent. Egy kicsit várakozik, a mivel az egység tíz lesz és most ismét megfogja az első ujját, a mi által jelzi, hogy a 250-hez még 10-et ad. Majd kétszer megszorítja a második ujját, vagyis azt mondja ezzel, hogy tíznek felét, vagyis ötöt ad még hozzá. Ez már 265. A bátralevő egyet úgy jelzi, hogy egyideig ismét szünetel, miáltal az egység egy lesz, majd újra megszorítja az eladó első ujját s ezzel jelezte, hogy a 265-ből még egyet ad (200 meg 50 meg 10 meg 5 meg 1 = 266). Ez a jelzés, mivel már nagy a gyakorlatuk, gyorsan megy; az egyik kínál, a másik ígér, de más ember, a ki esetleg szintén szeméttetett a lóra, nem tudja. hogyan áll a két alkudozó dolga.

A láng terjedése. A végtelen kis idők megmérésében újabban nagyon szép eredményeket lehet elérni a pontos villamos készülékekkel. Ezekkel megbatározták, hogy 420 kilométernyi utat a másodperc ezred része alatt tesz meg a fény és a villamosság. A puskagolyó sebességét pontosan megmérték és úgy találták, hogy 10 méter utat az ágyugolyó a másodperc negyvenedrészé alatt tesz meg. Legerdekesebbek azonban az új vizsgálatok, a melyek a tűz sebesség-terjedésére vonatkoznak. A gáz és levegő keverékben a tűz, illetőleg a láng másodpercenkénti 30 méter sebességgel halad, tehát, ha egy 30 méteres terem egyik sarkában meggyújtják a terem légkörében levő gázt, akkor egy másodperc alatt egy egész terem lángra lobbanna. De ha a terem 90 méter hosszú lenn, akkor már látható volna a három hatalmas lánghullám, a mely a robbanást megelőzőleg végig csapna a termen s három teljesen különálló robbanást hallanánk. A robbanó anyagok belsejében is lefedezte Berthelot ezeket a robbanó hullámokat. Ugyanis, mikor a robbanó anyagokat meggyújtják, akkor azok a másodperc ezredrésze alatt ugyan, de mégis fokozatosan, hullámszerűen gyulladnak meg. Kísérletileg Abel mutatta meg, hogy a lőpor és dinamit más hullámozást végez a meggyújtáskor, mert a dinamitot és lőport egymásra helyezve s a felső robbanó anyagot meggyújtva, az alsó nem gyulladt meg, tebát a felső robbanó hullámok nem tudtak beléje hatolni az alsóba.

A vakok tájékozóképessége. A vakok a legtöbb esetben igen jól tájékozódnak. Ennek oka azonban nem valami külön érzékben keresendő, hanem abban, hogy a többi érzék az átlagnál jóval fejlettebb és sok olyan benyomást is érzékeltet, a mit közönséges, ép érzékű ember nem vesz észre. Egy fal közelében megváltozik a hang, a léptek zaja. Nagy, elzart helyiségekben, termekben, templomokban megint más a hang. Sok vak ember, a ki vezető nélkül jár-kezel az utcán, lépteinek hangjáról, vagy más zaj hangszínezetéről ismeri föl a házat, vagy a helyet, a bővígyekszik. Min-

den bázna megvan a maga külön bangeszínezetes mondta egy vak ember, a ki rendkívül jól tájékozódik, egy olasz folyóirat munkatársának, a ki a vakok tájékozóképességéről hosszabb cikket írt. Azonkívül a szaglási érzék is nagy segítségükre van a vakoknak. Ezzel az érzékével donli el a vak ember, hogy szobában, konyhában, istállóban, étteremben, gyógyszerárban, templomban, kertben vagy más helyen van-e. Minden szobának más szaga van, mondta ugyancsak a már említett vak ember. A hőmérséklet, a legvonat és hasonló dolgok szintén előmozdítják a tájékozóképességet. Hogy milyen fontos, különösen a ballás a vakok tájékozóképességére nézve, az kitünik abból, hogy például az első téli napokon, a mikor hó borítja a földet, a legjobban tájékozó vakok is megzavarodnak, mert a hó megváltoztatja a hangok színezetét. Hasonlóképpen a gummiczipók viselése is megzavarja eleinte a vakokat.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, köziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük emel-fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel belyegget ne küldjenek.

Sport. Forduljon kérdésével Radó Adolf budapesti czighez (IV Egyetem-tér 5. szám).

F. 16. Olvassa ol lapunk folyó é. 26. számában a „Nyugdíjas őrmester” nek 1. pont alatt adott üzenetünket.

1885. Nem jelentem magamat, hanem jelentkezem. A keresztnev is jelentendő.

1880. X. 1. A nővérségi engedélyt a kerületi parancsnokság adja meg, nem tudhatjuk tehát, hogy egyes kerületeknél az engedélyezhető 20 százalékra van-e még hely? 2. Egy-két hónap múlva ujtsa meg kérelmét. 3. Az előjáró csendőrkerületi parancsnokságnál.

Gyarmati. Felvételét nem remélheti. A szolgálati pátdij folyósítatik. A megszakított szolgálat nem tudatik bo.

1911. X. 1. Véleményünk szerint alig van reménye, hogy az engedélyt megkapja. Miután azonban a tárgyban caakis előjáró csendőrkerületi parancsnoksága dönt s a kedvező elintézés teljesen nincs kizárva, próbálja meg kérvényét szolgálati úton beadoi.

P. T. Szolgálati ügy.

Kolumbus. Lapunk folyó évi 23. számában „Kolumbus” jelige alatti közleményünket — félremagyarázást olkerülőndő — oda egészítjük ki, hogy az igazolványért csak a 12. év betöltése után, de próbaszolgálatra bocsátás iránt már a 12. évben lehet folyamodni.

Ny. J. Az irodai átalány terhére az őrsparancsnok által szerzendő bo.

G. D. Őrm. Nagysomlyut. Fenti üzenet önmök is szól.

33:333. A helyes és magyaros kifejezés „óthalom”.

Szajzon. 1 1800 korona. 2. Igen.

Sorsjegye nem nyert: B. M.

1875 b. 1. „Dreadnought” (olvasd drednát) szószertinti fordításban azt jelenti, hogy „mitől sem félj”, s tulajdonképpen egy óriási angol hadihajó, neve s ennek nyomán minden ily típus szerint épült hadihajó. Az eredeti Dreadnought 17900 tonnás 21 tengeri mérföld sebességgel jár és 37 ágyúval van felszerelve. Az osztrák-magyar monarchia is épített már ily hajóóriásokat s az eladót, a „Viribus unitis”-t 1911. évi június 24-én bocsátották vízre. 2. Nem közelíthető. 3 és 4. Szolgálati ügy. 5. Camorra

egy nápolyi titkos társaság, mely sarczol, zsarol s szükség ees-
tén gyilkosságoktól sem riad vissza.

Cs. Gy. Zls. Ungvár. A nemzetközi kutyaversenyéről be-
küldött érdekes tudósításért hálás köszönet. A mint olvashatta,
hasontárgyu közlemény lapunk 25. számában már napvilágot
látott s így a közléstől el kellett tekintenünk.

8888. A vizsgálat azon eredményre vezetett, hogy a mes-
terségeen szénsavas vízben — szódavíz — a kolerabacillus
rendszerint már 24 óra alatt elpusztul és csak kivételesen él
meg benne 48 óráig. Ha tehát olyan vízből készítik esetleg a
szódavizet, a mely talán kolerabacillusoktól van fertőzve, ez
a fogyasztók egészséjét csak akkor veszélyezteti, ha mindjárt
frissen kerül forgalomba, ellenben ha az már néhány napig
állott, nem. Fontos azonban, hogy az ilyen víz szifonos szerke-
zettel ellátott palackokban legyen, mert különben a szénsav el-
párolog s a kolerabacillusok nem pusztulhatnak el.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Verstalány.

A kis oldalbordád,
A jobboldalid,
Hogyha engedelmes,
Szeret, boldogit.
Vedd el egy betűjét:
Már nagy úrt szólít!

Betűtalány.

Menyasszony. Balaton. Szomorú tűz. Hervadt...

Megfejtési határidő: 1911 július 20-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet
királyné Szanatorium-sorsjegy lesz kisoraiva.

Lapunk folyó évi 23. számában közölt fejtörők
helyes megfejtése:

Képtalány: „Az nem merül alá, a ki erejét ismeri.”
Betűtalány: Fenekellen örvény. — **Számatalány:** 18
nyul és 14 füzér.

Helyesen megfejtették: Móra járásörmester Cséffa, Deli J.
örav. Vác, Szentgyörgyi L. járásörmester Kolozsvár, Gergely
B. járásörmester Dés.

A kisorsolt Erzsébet királyné szanatorium-sorsjegyet
Móra járásörmesternek Cséffára küldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

Különítmények felállítása.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület területén, 1911
június 15-ével Gánócson egy két főből, Tatrászéplakon
pedig egy három főből, továbbá a m. kir. VIII. számú
csendőrkerület területén, ugyanazon nappal Menyházán
egy két főből és Biharfüreden egy öt főből álló külö-
nítmény állítottott fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőr-
ség felügyelője által:

Krajcsovics János II. számú csendőrkerületbeli törzs-
örmester, 16 évi csendőrségi szolgálata alatt, különböző
irodai alkalmaztatásában, valamint pótszárny raktár-
kezelői minőségben, teendőinek mindenkor szakértelem-
mel, buzgalommal és pontossággal történt ellátása és
példás magatartásáért.

Csete Ferenc II. számú csendőrkerületbeli ez. ör-
mester és Gersch József ez. örsvezető, 1910 szeptember
2-án éjjel Herkulesfürdön, egy nőnek az árvíz okozta
falomlás következtében előállott igen veszélyes helyzet-
ből történt kimentése alkalmával tanusított bátor és el-
szánt magatartásukért.

A m. kir. V. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Mnsketa András, Rom Mihály, Balázs Pál, Mezei Pé-
ter járásörmesterek, Majeresik István, Petervári István
örmesterek, Pomothy György, Bács Mihály, Farkas Ist-
ván III., Szennai István, Vörös István, Kovács Elek,
Szász György, Bodon János, Csorba József, Baronits
József, Borika Gyula, Szedlák Ferenc, Handl Ferenc,
Németh Miklós, Horváth Sándor I., Muzslai Medárd ez.
örmesterek, Szalai István II., Pálmai Ferenc, Klotz
Károly, Gábor István, Záhorszky István, Blinó András,
Vitéz Miklós, Szalai Imre ez. örsvezetők, Fazekas János,
Kovács Vendel, Jurisza András, Kollár Mihály II., Dáni
Lajos, Boesa Ede és Szatay László csendőr ez. örsve-
zetők, a közbiztonsági szolgálat terén az utóbbi időben
kifejtett buzgó, leleményes és lankadatlan szorgalmuk
által elért szép eredményekért és jó magaviseletükért.

László Péter, Podkóniczky György és Koletár András
ez. örmesterek, mert egy betöréssel lopási eset alkalmá-
ból, a tettesek kinyomozása és a bűnjelek megszerzése
körüli, buzgó és fáradhatlan tevékenységükkel a nyomozást
vezető járásörmestert hathatósan támogatták s a közbizton-
sági szolgálat terén egyebként is eredményesen működtek.

Béres Gusztáv törzsörmester, 23 évi csendőrségi szol-
galmati ideje alatt a közbiztonsági és az irodai szolgálat
terén kifejtett nagy szorgalom, odaadás és fáradhatlan
tevékenységgel párosult eredményes működéseért, nem-
külömben mert mint szárnyszámvető, az 52 örsből álló
szárny számvitelét igen jól végezte.

Lázár János ez. örmester, mert 10 évi csendőrségi
szolgalmati ideje alatt, mint örsparancsnok és az utóbbi
években mint szárnyszámvető, mindenkor kiválóan
buzgó, odaadó és fáradhatlan tevékenységet és egyéb-
ként is példás magaviseletet tanusított.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár (ásvórl) nem képes olcsón finom és jó hang-
szert szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkesztő
16je. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, zsinbatalom,
harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszert, húr, stb., míg **Rományi** legújabb képes
árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.**
Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részében és kisvárosokban. Az összes hang-
szerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön, külön árjegyzék kérésre!

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. V. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Polák Mátyás, Jáger István, Mészáros Gyula, Kovács Lajos II. ez. őrmesterek, Szkurka János, Szabó István III., Bellobrád István, Belédi István, Szűcs Sándor, Mészáros Gyula II., Lexmann Miksa és Török Sándor ez. őrsvezetők, Pap György II., Mózer József, Tólos Szilveszter, Nagy Miklós, Kalács István, Susik Géza, Ribár Flórián, Gere Sándor, Filipovics Antal, Maxián János, Pisska József és Lehócz József csendőr ez. őrsvezetők, Valasek Alajos, Sevesik Jakab, Noga István, Baranyai Zsigmond, Hanzel József, Turcsányi János, Lahuesky János, Krivosik Ferencz, Vizsy Agoston és Asztalos György csendőrök, a közbiztonsági szolgálat terén az utóbbi időben kifejtett kiváló szorgalommal párosult eredményes tevékenységükért.

Szitár András II. csendőr ez. őrsvezető, Lechner József, Kokas József, Kovár Donát és Gálffy Péter csendőrök, egy betöréses lopási eset tetteseinek kézrekerítése és a bűnjelek megszerzése körüli buzgó tevékenységükkel a nyomozást vezető járásörmester hathatós támogatásáért.

Pénzbeli megjutalmazás.

A m. kir. belügyminiszter úr folyó évi május hó 16-án kelt 64,594 V—b. számú rendeletével, Banos György V. számú csendőrkerületbeli járásörmesternek, az 1910. évben lefolyt országgyűlési képviselőválasztás alkalmával kifejtett kiváló szorgalma és buzgó tevékenységeért 300 korona pénzzutalmat adományozott.

Előléptettek:

Az 5 évi csendőrség szolgálat betöltése után:

1911 június 1-ével:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Deák István II. csendőr; továbbá

1911 június 19-ével:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Holoma Ferencz, Csitos János és Mesteri István csendőrök, csendőr ez. őrsvezetők.

Járőrvezetői jelvényvel elláttattak:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Bacskaí András, Maretyák István, Nagyfejű János,

Klein Menyhért, Racskó János, Klement István, Baráti Péter, Szcubelka Mihály, Pekete János, Mihó Sándor, Kuvik Mihály és Balázi Gergely csendőrök.

Katonai szolgálati jel:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Holics Lajos járásörmester, 1911. június 11-én.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Argyelán György ez. őrsvezető, 1911 június 9-én.

A valódi híres 200 éves

Pozsonyi Seehofer növény-balzsam

elismert legjobb és legrégebb háziszser. Kitűnő mindama bajok ellen, melyek rossz emésztés vagy eldngulás folytán állottak elő, u. m. emésztési zavarok, májba, bélrenyheség, kólika, agy-
vérszegénység, aranyér s hasonló bántalmak ellen. E kizárólag növényi alkotórészekből készült szer hatása kifogástalan és a testre jótékony, enyhe. Számtalan elismerő levél bizonyítja a

Pozsonyi Seehofer növény-balzsam jóságát, melynek valódiságát a kék csomagolás és az itt látható vörösrák védjegy bizonyítja. Ügyeljünk a „Földes” aláírásra. Mindenütt kapható, a hol nincs raktáron, rendeljük a ::

FÖLDES LÁSZLÓ „VÖRÖSRÁK” győgtárából, POZSONY, MIHÁLY-UTCZA 49.

1 üveg ára 70 fillér. Utánvétellel 6 üveg 4 K 60 fl.

Szives figyelmébe!

Ugy a csendőrség, mint a rendőrség körében évek óta közkedvelt Riesz, volt
:: kiskunhalasi gyógyszerész ::

lábizzadás

elleni kenőcse egyedül csak Szent János gyógyszerész, Budapest, II., Széna-tér 1. sz. kapható 1 K 20 fillér beküldése ellenében bérmentve. — Utánvétellel 1 korona 75 fillér. — Telefon 42-12.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

::: Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. :::

Belügyminiszter ur által elrendelt új mintájú erkölcsi és vagyoni bizonyítvány raktárunkon már kapható.